

PORTFÓLIÓ

Kristof Sándor

2024



Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Károly Róbert Campus
Kertészettudományi Intézet
Gyógy- és fűszernövények felsőoktatási szakképzési szak

Vadon termő gyógynövények gyűjtése

Belső konzulens:	Dr. Herczeg Béla Főiskolai tanár
Belső konzulens intézete/tanszéke:	Vidékfejlesztés és Fenntarthatóság Vidék - és Területfejlesztés
Készítette:	Kristof Sándor

Gyöngyös
2024

PORTFÓLIÓ ÖSSZEFOGLALÓ (Szakdolgozat kivonat)

VADON TERMŐ GYÓGYNÖVÉNYEK GYŰJTÉSE

A gyógynövény gyűjtés hagyománya egyidős az emberiség történetével. A gyógynövény felismerése és felhasználásának módja, szükségessége elsősorban a népi hagyomány útján generációk által felhalmozott és továbbadott tudás, tapasztalat alapján működött és működik napjainkban is kiegészítve több évszázados írott forrással. A növényi drog a gyógyszerkutatás alapja és a gyógyszergyártás, gyógyító készítmények fontos alapanyaga is.

A hagyományon alapuló gyógynövényismeret, gyűjtésre, feldolgozásra, felhasználásra vonatkozó tapasztalati tudása napjainkban is fontos része a gyógyításnak és egészségmegőrző törekvések, betegségmegelőző célok forrása. A gyógynövények jótékony összetevői (ásványi anyagok, vitaminok) a táplálék-kiegészítő piac fontos elemei kultúránkban, kiegészítve a gyógyszeripar által mesterségesen előállított tünetmentesítő és gyógyító készítményeket.

A keleti gyógyászat fontos alapköve és a „gyógyszeripari kultúrán” szocializálódott társadalmak fontos egészségforrása szűkösebb történelmi időkben, illetve anyagiakkal kevésbé ellátott térségekben a növényi drog. Fontos munkát végeztek a gyógynövények felhasználásának népszerűsítésében, illetve a népi hagyományos gyógyászat átadásában az olyan tanítók, akiknek tanult és tapasztalati alapon megszerzett tudása írott formában is megjelenik a háztartások könyvespolcain. (Szabó György, Maria Treben). A szakirodalmi könyvek pedig további és részletes tájékoztatási forrásként használhatóak a gyűjtőhelyet, gyűjtési/feldolgozási és felhasználási módokat illetően.

A Kárpát medence tájegységeinek sokszínűsége által gazdag gyógynövény forrással rendelkezik ennek „kihasználtsága” és a gyűjtési kultúra koronként változik. Napjainkban, összevetve a 20-30-as évek, illetve az 50-60-as években történt fellendülésekhez viszonyítva a 80-90-es visszaesését követően stagnál, illetve csökkenő tendenciát mutat.

Ugyanakkor a gyógynövények és táplálékkiegészítők piaca fokozatosan nő, a készítmények használatának kultúrája mindennapjaink része. Sajnálatos módon a készítmények összetevői, illetve a feldolgozásra kerülő alapanyagok javarésze importból származik, még olyan gyógynövények esetében is, amelyek nagy mennyiségben szabadon teremnek, illetve Magyarországon termesztethetők.

Gyakorlatok alatt több feldolgozó üzemet is meglátogattam és az ott szerzett tapasztalatok szerint, fontos lenne a gyógynövény gyűjtési (felvásárlási) piac újraindítása, szervezése.

Értelemszerűen, mivel a gyűjtési kultúra és az értékesítési lehetőségek piaca a felvevőhelyek megszűnésével minimálisra csökkent országszerte, fontos lenne a gyűjtők felé alapvető információk eljuttatása is ami már nem „öröklődik apáról fiúra“. Pontosabban a gyűjtőhelyek feltárása, illetve az adott növény gyűjtésének ideje- módja szorulna kiegészítő információátadásra akár szervezett keretek között is, elkerülendő a feldolgozóhoz szennyezett területről, gyökerestől kitépett, aszfalton szárított árú piacra jutását. Ebből a szempontból, szerencsés csillagzat alatt született a MATE gyógy- és fűszernövények képzés, amely várhatóan tanácsadó/szervező szakemberekkel is elláthatja a gyűjtési/felvásárlási piacot.

Eltekintve a feldolgozó üzemek által nagykereskedésbe minél nagyobb mennyiségben eljuttatott hazai árú igényétől, amely gyűjtési/felvásárlási lehetőségeken múlik van a piacnak egy fellendülő ágazata is ahol a gyűjtött és termesztett gyógynövény fontos piaci rést tölthet ki. A hagyományos módon gyűjtött, termesztett és feldolgozott minőséggarantált növényi drogok piacáról beszélünk, amely kis termelői és népszerűsítő gazdaságok ismérve. Ezek a kistermelői vállalkozások azok, amelyek (minősítésüknek megfelelően) értékesítenek az igényes vásárlói piacnak, illetve tiszta alapanyagot szolgáltatnak más kisvállalkozások számára másodlagos feldolgozás céljából (aroma, illatanyag készítmények, teakeverékek, kenőcsök, szappan, gyógynövényes párnák stb.).

Az utóbbi két évtizedben az EU, illetve hazai törvényi szabályozás szintjén több szigorítás lépett életben a gyógynövények forgalmazását, felhasználását, egészségügyi állítások használatát illetően, elsősorban a táplálékkiegészítő piacon, de a teakeverékek előállítását, használatát (minősítési átsorolását) illetően is. Napjainkban fontos lenne a gyógynövény ágazat jogszabályi szinten való fokozottabb támogatása, amely elősegítené a gyógynövénykincs kiaknázását, értékesítését és felhasználását.